

การศึกษาคุณลักษณะบัณฑิตอันพึงประสงค์
ของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาคริสตศาสนศาสตร์
(หลักสูตรปรับปรุง 2560) มหาวิทยาลัยคริสเตียน

The Study of desirable characteristics on
Bachelor of Arts Program in Christian Theology
(Update B.E.2560)
Christian University of Thailand.

อุไรวรรณ แสงวงศ์

* ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประเมินและการวิจัยการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ดร.จุฑาภรณ์ มาสันเทียะ

* อาจารย์ประจำ สาขาวิชาการประเมินและการวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ดร.กมลทิพย์ ศรีหาเศษ

* อาจารย์ประจำ สาขาวิชาการประเมินและการวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Uraiwan Sangvong

* Master of Education Program in Educational Evaluation and Research
Faculty of Education, Ramkhamhaeng University.

Dr.Chuthaphon Masantiah

* Lecturer, Education Evaluation and Research, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University.

Dr.Kamontip Srihaset

* Lecturer, Education Evaluation and Research, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 6 พฤศจิกายน 2563

* แก้ไข 14 ธันวาคม 2563

* ตอรับบทความ 18 ธันวาคม 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะบัณฑิตอันพึงประสงค์ของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคริสตศาสนศาสตร์ โดยการสัมภาษณ์อาจารย์ประจำคณะคริสตศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสเตียนและมีประสบการณ์ทำงานในคริสตจักรมากกว่า 5 ปี จำนวน 3 คน ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจงและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะบัณฑิตอันพึงประสงค์ของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคริสตศาสนศาสตร์ มีทั้งหมด 15 ด้าน ได้แก่ 1) ความรัก ความซื่อสัตย์ 2) การนำความรู้เฉพาะสาขาวิชามาใช้กับการปฏิบัติพันธกิจคริสเตียน 3) ความสามารถในการนำความรู้ในพระคัมภีร์มาใช้เพื่อเกิดประโยชน์ 4) ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น 5) ความสามารถในการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 6) สามารถนำความรู้และทักษะที่สัมพันธ์กับคริสตจักรมาใช้เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาได้ 7) การนำความรู้ด้านคริสตศาสนศาสตร์หรือปริบทพระคริสตธรรมคัมภีร์มาประยุกต์ใช้เพื่อเกิดผลงานที่สร้างสรรค์ได้ 8) การเคารพกฎหมายและการดำเนินชีวิตตามหลักจริยธรรมคริสเตียน 9) ความสามารถในการปฏิบัติพันธกิจคริสเตียนในคริสตจักรได้ 10) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล 11) ความสามารถในการระดมความคิดและวิเคราะห์ปัญหา 12) มีความเข้าใจระบบขององค์กรและสามารถบริหารจัดการพันธกิจในคริสตจักรได้ 13) ความสามารถในการให้ความช่วยเหลือแก่สังคมได้อย่างเป็นรูปธรรม 14) การร่วมอนุรักษ์และสืบสานศิลปวัฒนธรรมคริสเตียน 15) การมีความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ มีจิตอาสา เป็นผู้นำฝ่ายจิตวิญญาณ และการจัดการทางการเงิน

คำสำคัญ: คุณลักษณะบัณฑิตอันพึงประสงค์
สาขาวิชาคริสตศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยคริสเตียน

Abstract

This research aims to study the desirable characteristics of the Bachelor of Arts Program in Christian Theology. This was conducted by interviewing 3 lecturers of the Faculty of Christian Theology of the Christian University of Thailand who have than 5 years of experience serving /working in the church using the specific selection and data analysis. This study found 15 desirable characteristics of the graduates of the Bachelor of Arts Programs in Christian Theology, namely 1) love and honesty 2) the application of the knowledge of specific discipline to the practice of Christian ministry 3) the ability to use the Bible knowledge for the desired effect 4) the ability to work with others 5) the ability to communicate and use information technology 6) the ability to apply the knowledge and skills related to the church for further development 7) the application of theological knowledge or the biblical context for the production of creative works 8) respect for the law and living according to Christian ethics 9) the ability to practice Christian ministry in the church 10) the ability to think analyze and synthesize information 11) the ability to go through the process of thinking and analyzing problems 12) understand the organizational system and can manage church ministries 13) the ability to provide concrete assistance to society 14) the co-conservation and inheritance of Christian arts and culture and 15) the initiative and creative thinking, voluntary spirit, a spiritual leader and managing finances.

Keywords: Desirable Characteristics; Program in Christian Theology; Christian University of Thailand

บทนำ

ตามกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) ได้มีเป้าหมายเพื่อยกระดับคุณภาพของอุดมศึกษาไทย ให้สามารถผลิตและพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพ และสามารถปรับตัวกับงานที่เกิดขึ้นได้ตลอดชีวิต การสร้างความรู้และนวัตกรรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) อีกทั้งเป้าหมายด้านคุณภาพของบัณฑิตตามที่ได้กำหนดไว้ในแผนอุดมศึกษาระยะยาว 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ได้วางเป้าหมายด้านคุณภาพของบัณฑิตคือให้ผู้สำเร็จการศึกษาทุกระดับมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่สถาบันอุดมศึกษากำหนด โดยให้ครอบคลุมไม่น้อยกว่า 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร การใช้ภาษาอังกฤษ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตหรือสามารถสร้างงานและปรับตัวเข้ากับ ความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการใช้ชีวิตในสังคมได้ (สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2561) ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ของคุณวุฒิระดับปริญญาตรีตามประกาศคณะกรรมการ

การอุดมศึกษาเรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 (คณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552) และประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง มาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ. 2561 ที่ได้กำหนดในมาตรฐานที่ 1 ด้านผลลัพธ์ผู้เรียน ประกอบด้วย เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และความรอบรู้สามารถสร้างอาชีพ ความมั่นคงและคุณภาพชีวิตของตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นผู้สร้างสรรค์นวัตกรรม มีทักษะศตวรรษที่ 21 มีความสามารถในการบูรณาการศาสตร์ต่างๆ มีคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและสามารถสร้างโอกาสและเพิ่มมูลค่าได้ และเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง มีความกล้าหาญทางจริยธรรม ยึดมั่นในความถูกต้อง รู้คุณค่าและร่วมมือรวมพลังเพื่อสร้างสรรค์การพัฒนา และเสริมสร้างสันติสุขอย่างยั่งยืน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561) แสดงให้เห็นถึงภารกิจที่สำคัญที่สุดของสถาบันการศึกษา คือการผลิตบัณฑิต โดยเน้นให้มีคุณลักษณะที่สอดคล้องตามที่กล่าวไว้ข้างต้น ซึ่งผู้เรียนที่ผ่านกระบวนการเรียนการสอนเพื่อเป็นผู้มีความรู้ในวิชาการและวิชาชีพรวมทั้งมีคุณลักษณะตามที่ต้องการจนสำเร็จการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแล้วนั้นจะถูกเรียกว่า “บัณฑิต”

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคริสตศาสนศาสตร์ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) คณะคริสตศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน ได้กำหนดคุณสมบัติเฉพาะของผู้เข้าศึกษาที่สำคัญคือ เป็นผู้ที่มีพื้นฐานศาสนาคริสต์ และได้มุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษามีความรู้ในศาสนศาสตร์และศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง สามารถนำความรู้ ความเข้าใจไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมด้วยหลักการอภิบาลและการบริการสมาชิกทั้งในคริสตจักรหน่วยงาน/องค์กรคริสเตียน ชุมชนและสังคม โดยอยู่บนพื้นฐานคำสอนในพระคริสตธรรมได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า การประเมินคุณภาพบัณฑิตของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตที่มีทั้งหมด 5 ด้าน ซึ่งยังไม่ครอบคลุมกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตที่มีทั้งหมด 13 ด้าน ได้แก่ 1) ความรู้ในศาสนศาสตร์และศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง 2) การทำพันธกิจคริสเตียน 3) การทำวิจัยเพื่อพัฒนาความรู้ 4) การคิดอย่างเป็นระบบ มีเหตุผล คิดอย่างมีวิจารณญาณ 5) การมีคุณธรรมและจริยธรรมตามหลักคำสอนของคริสต์ศาสนา 6) การมีภาวะผู้นำทางจิตวิญญาณ 7) การมีทักษะการสื่อสารด้วยภาษาไทยและภาษาอังกฤษ 8) การทักษะในการบริหารการจัดการในคริสตจักร 9) ความสนใจใฝ่รู้ และสามารถพัฒนาตนเอง 10) ความสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 11) การให้บริการวิชาการแก่ชุมชน 12)

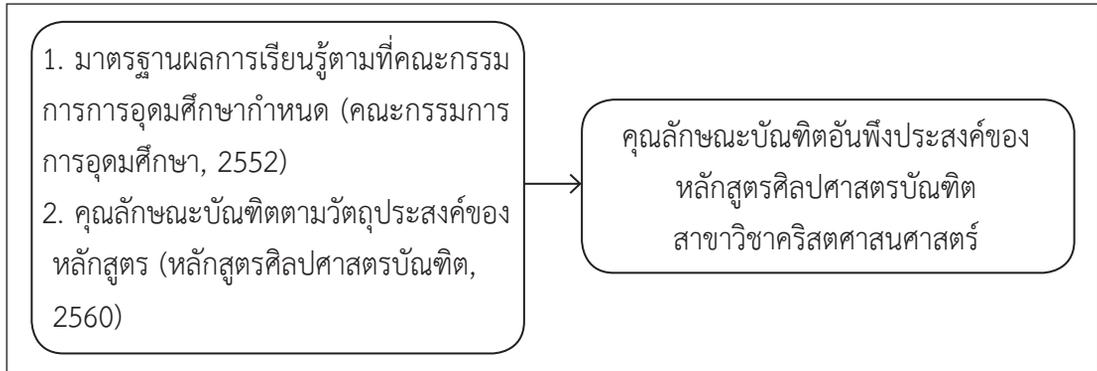
การมีจิตสำนึกในการฟื้นฟู อนุรักษ์ และสืบสาน ศิลปและวัฒนธรรม และ 13) การเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลกที่มีคุณค่า ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะบัณฑิตอันพึงประสงค์ของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาคริสตศาสนศาสตร์ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) เพื่อให้การประเมินคุณลักษณะบัณฑิตอันพึงประสงค์มีความสอดคล้องกับจุดมุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรและตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต รวมทั้งสามารถใช้เป็นเกณฑ์ในการพัฒนาคุณภาพของบัณฑิตและด้านอื่นๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาคุณลักษณะบัณฑิตอันพึงประสงค์ของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคริสตศาสนศาสตร์ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ ข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยสามารถสังเคราะห์จากข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) คุณลักษณะบัณฑิตอันพึงประสงค์ (คณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552) 2) คุณลักษณะบัณฑิตตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร (หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต, 2560) รายละเอียดดัง ภาพประกอบที่ 1

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยเป็นผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ที่มีคุณสมบัติเป็นอาจารย์ประจำคณะคริสตศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน ในปีการศึกษา 2562 และมีประสบการณ์ทำงานในคริสตจักรมากกว่า 5 ปี ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) จำนวน 22 ข้อคำถาม ซึ่งได้จากการสังเคราะห์ข้อมูล 2 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) คุณลักษณะบัณฑิตอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด 2) คุณลักษณะบัณฑิตตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งผ่าน

การตรวจสอบคุณภาพโดยคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะบัณฑิตอันพึงประสงค์ เพื่อนำมากำหนดประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ ดำเนินการรวบรวมรายชื่อพิจารณาคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ติดต่อผู้เชี่ยวชาญพร้อมทั้งนัดหมายวันเวลาและสถานที่ในการสัมภาษณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) สำหรับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ เพื่อสรุปเรียง ความคิดเห็น คำอธิบายรายละเอียด

เกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิตอันพึงประสงค์ของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคริสตศาสนศาสตร์

ผลการวิจัย

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเพื่อศึกษาคุณลักษณะบัณฑิตอันพึงประสงค์ของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคริสตศาสนศาสตร์ สามารถสรุปได้ทั้งหมด 15 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ความรัก ความซื่อสัตย์
คุณลักษณะบัณฑิตอันพึงประสงค์ของหลักสูตรมีชีวิตหรือดำเนินชีวิตและเปลี่ยนแปลงชีวิตตอบสนองต่อพระคุณของพระเจ้า มีความรักเหมือนพระเยซูคริสต์ มีความซื่อสัตย์และยึดมั่นในคำสอนของพระเจ้า มีความสัมพันธ์ที่ดีกับพระเจ้า อาสารับใช้ผู้อื่น มีชีวิตที่สามารถเป็นต้นแบบหรือเป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นได้ ตามตัวอย่างคำกล่าวดังนี้

“...มีชีวิตตามมาตรฐานของพระเจ้า ดำเนินชีวิตและเปลี่ยนแปลงชีวิตตอบสนองต่อพระคุณ ของพระเยซูคริสต์... มีความรักเหมือนพระเยซูคริสต์และรักเพื่อนมนุษย์...” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1)

“...มีความรัก ความซื่อสัตย์ และยึดมั่นในคำสอนของพระเจ้า...มีชีวิตที่เป็นแบบอย่าง อาสารับใช้ผู้อื่น...” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2)

“...มีความสัมพันธ์กับพระเจ้า และสามารถเป็นต้นแบบหรือเป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นได้” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3)

ด้านที่ 2 การนำความรู้เฉพาะสาขาวิชามาใช้กับการปฏิบัติพันธกิจคริสเตียน

คุณลักษณะบัณฑิตอันพึงประสงค์ของหลักสูตรมีความรู้ทั่วไป ความรู้ด้านพระคัมภีร์ ความรู้ด้านศาสนศาสตร์และประวัติศาสตร์คริสตจักร และการปฏิบัติ สามารถนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติได้ เช่น การอภิบาล การเทศนา การสอนพระคัมภีร์ การให้คำปรึกษา การทำงานร่วมกับชุมชน การพัฒนาชุมชน เป็นต้น ตามตัวอย่างคำกล่าวดังนี้

“ความรู้ทั่วไป ความรู้ด้านพระคัมภีร์ ความรู้ด้านศาสนศาสตร์และประวัติศาสตร์ คริสตจักรและ การปฏิบัติ...” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1)

“ความรู้ทั่วไป ความรู้ด้านพระคัมภีร์ และประวัติศาสตร์ สามารถนำไปปฏิบัติได้ เช่น การอภิบาล การเทศนา การสอนพระคัมภีร์ การให้คำปรึกษา การทำงานร่วมกับชุมชน การพัฒนาชุมชน เป็นต้น” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2)

“สามารถนำความรู้ด้านพระคัมภีร์และความรู้ด้านศาสนศาสตร์มาประยุกต์ใช้ได้...” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3)

ด้านที่ 3 ความสามารถในการนำความรู้ในพระคัมภีร์มาใช้เพื่อเกิดประโยชน์ คุณลักษณะบัณฑิตอันพึงประสงค์ของหลักสูตร มีความเข้าใจในพระคัมภีร์ สามารถถอดบทเรียนนำไปประยุกต์ใช้ และสามารถนำมาเป็นประโยชน์ต่อตนเองและต่อผู้อื่นได้โดยนำความรู้มาปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ก่อให้เกิดทักษะความชำนาญ และสามารถนำไปเผยแพร่ต่อชุมชนได้ตามบริบทที่เหมาะสม ตามตัวอย่างคำกล่าวดังนี้

“การมีความรู้กว้างและสามารถต่อยอดได้” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1)

“1) เลือกความรู้ที่สามารถนำมาเป็นประโยชน์ต่อตนเองได้ 2) นำความรู้มาปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ก่อให้เกิดทักษะ ความชำนาญ และสามารถนำไปเผยแพร่ต่อชุมชนได้ 3) สามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ ตามบริบทได้ โดยมีกระบวนการคิด วิเคราะห์ปัญหา และนำเสนอต่อผู้อื่นได้” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2)

“ความเข้าใจในพระคัมภีร์ สามารถถอดบทเรียนและนำไปประยุกต์ใช้ได้” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3)

ด้านที่ 4 ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น คุณลักษณะบัณฑิตอันพึงประสงค์ของหลักสูตรสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ทำงานร่วมกันและการเข้าสังคม เป็นผู้เริ่มสร้างมิตรภาพกับผู้อื่น เห็นคุณค่าของตนเอง ยอมรับความแตกต่างของผู้อื่น ให้ความสำคัญกับผู้อื่น

ไม่วิพากษ์วิจารณ์ผู้อื่น รักพระเจ้าและรักเพื่อนบ้าน สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ ตามตัวอย่างคำกล่าวดังนี้

“การอยู่ร่วมกับผู้อื่น การทำงานร่วมกัน และการเข้าสังคม การสร้างมิตรกับคนแปลกหน้า” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1)

“1) การเป็นผู้เริ่มสร้างมิตรภาพกับผู้อื่น โดยมีความสัมพันธ์ที่บ่งบอกความเชื่อมั่น ทักษะ การเห็นคุณค่าของตนเอง 2) การยอมรับความแตกต่างของผู้อื่น ให้ความสำคัญกับผู้อื่น ไม่วิพากษ์วิจารณ์ผู้อื่น ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2)

“รักพระเจ้า และรักเพื่อนบ้าน เน้นความสัมพันธ์และรู้คุณค่าในตนเอง สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ ให้ความสำคัญร่วมมือและมีวินัย” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3)

ด้านที่ 5 ความสามารถในการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ คุณลักษณะบัณฑิตอันพึงประสงค์ของหลักสูตรสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูลด้านพระคัมภีร์ เผยแพร่การสอนพระคัมภีร์และปฏิบัติงาน เช่น การนำเสนองาน การทำวีดิทัศน์ การเขียนคำเทศนา เป็นต้น ได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งสามารถใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษอธิบายความหมายของพระคัมภีร์ ได้ตรงประเด็นและน่าสนใจ ตามตัวอย่างคำกล่าวดังนี้

“สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูลด้านพระคัมภีร์และส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสามารถใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ในด้านการอ่านและการฟัง เพื่อจะสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลและนำไปสู่การปฏิบัติได้...” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1)

“สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงาน เช่น การนำเสนองาน การทำวีดิทัศน์ การเขียนคำเทศนา รวมทั้งการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ สามารถอธิบายความหมายของพระคัมภีร์ ได้ตรงประเด็นและน่าสนใจ...” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2)

“สามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเผยแพร่การสอนพระคัมภีร์ได้ รวมทั้งมีความสามารถสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้อย่างเข้าใจ...” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3)

ด้านที่ 6 สามารถนำความรู้และทักษะที่สัมพันธ์กับคริสตจักรมาใช้เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาได้ คุณลักษณะบัณฑิตอันพึงประสงค์ของหลักสูตรมีความรู้พื้นฐานทั่วไป รู้เรื่องพระคัมภีร์และศาสนศาสตร์ เพื่อการพัฒนาตนเองและผู้อื่น เช่น การสอน เทศนา และให้คำปรึกษา เป็นต้น มีทักษะที่สัมพันธ์กับคริสตจักรชุมชน เช่น ดนตรี การขับร้อง การพูดต่อหน้าชุมชน และความรู้นอกสาขาวิชาคริสตศาสนศาสตร์เพื่อสามารถพัฒนาตนเองและผู้อื่นได้ตามตัวอย่างคำกล่าวดังนี้

“...มีความรู้พื้นฐานทั่วไป รู้เรื่องพระคัมภีร์และศาสนศาสตร์ เพื่อนำสู่การพัฒนาตนเองและผู้อื่น เช่น การสอน เทศนา และให้คำปรึกษา...” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1)

“...มีทักษะที่สัมพันธ์กับคริสตจักรชุมชน เช่น ดนตรี การขับร้อง การพูดต่อหน้าชุมชน เพื่อสามารถพัฒนาตนเองและผู้อื่นได้...” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2)

“...มีความรู้นอกสาขาวิชาคริสตศาสนศาสตร์...และพัฒนาตนเองในการเป็นผู้นำผู้อื่นได้...” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3)

ด้านที่ 7 การนำความรู้ด้านคริสตศาสนศาสตร์หรือบริบทพระคริสตธรรมคัมภีร์มาประยุกต์ใช้เพื่อเกิดผลงานที่สร้างสรรค์ได้ คุณลักษณะบัณฑิตอันพึงประสงค์ของหลักสูตรมีการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ตลอดเวลา มีเป้าหมายเจาะลึกและประยุกต์ความรู้สู่การปฏิบัติได้อย่างชัดเจน เช่น การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารความเข้าใจต่อบริบทความเป็นผู้รับใช้พระเจ้า เป็นต้น รวมถึงการประยุกต์บริบทพระคริสตธรรมคัมภีร์ด้านศาสนศาสตร์ให้เป็นคู่มือหนังสือ และบทเพลงต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม เช่น คู่มือการสอนรวีวารศึกษา บทเพลงคริสเตียน กิจกรรมสันทนาการ เกม การแสดงต่างๆ เป็นต้น ตามตัวอย่างคำกล่าวดังนี้

“เน้นการใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ ใช้สื่อออนไลน์ ในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่เหมาะสม” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1)

“ควรเน้นศึกษา การเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ตลอด และมีเป้าหมายเจาะลึก และประยุกต์ ความรู้สู่การปฏิบัติได้อย่างชัดเจน เช่น การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ความเข้าใจต่อบทบาทความเป็นผู้รับใช้พระเจ้า” (ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2)

“ประยุกต์บริบทพระคริสตธรรมคัมภีร์ ด้านศาสนศาสตร์ให้เป็นคู่มือ/หนังสือ/บทเพลงต่างๆ” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3)

ด้านที่ 8 การเคารพกฎหมายและการดำเนินชีวิตตามหลักจริยธรรมคริสเตียน คุณลักษณะบัณฑิตอันพึงประสงค์ของหลักสูตรมีจริยธรรมคริสเตียน การเชื่อในศาสนา สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมและยอมรับความแตกต่างของผู้อื่น เคารพกฎหมาย มีความซื่อสัตย์ ยืนหยัดในการใช้ชีวิตตามหลักจริยธรรมคริสเตียน และสามารถเป็นประโยชน์ให้สังคมไทยได้ ตามตัวอย่างคำกล่าวดังนี้

“...มีจริยธรรมคริสเตียน..สร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม...และยอมรับความแตกต่างของผู้อื่น” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1)

“...เคารพกฎหมาย ยืนหยัดในการใช้ชีวิตตามหลักจริยธรรมคริสเตียนและสามารถเป็นประโยชน์ สร้างประโยชน์ให้สังคมไทยได้...” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2)

“...การเชื่อในศาสนา...เคารพกฎหมาย มีความซื่อสัตย์ และเป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นได้” (ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3)

ด้านที่ 9 ความสามารถในการปฏิบัติพันธกิจคริสเตียนในคริสตจักรได้ คุณลักษณะบัณฑิตอันพึงประสงค์ของหลักสูตรสามารถประกาศข่าวประเสริฐหรือเผยแพร่ความเชื่อในพระเยซูคริสต์ สร้างสาวก และทำพันธกิจในคริสตจักร โดยสามารถนำศาสนศาสตร์มาประยุกต์ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม ช่วยเหลือและเป็นประโยชน์ต่อชุมชน (สังคมสงเคราะห์) สร้างความร่วมมือกับผู้อื่น ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ตามตัวอย่างคำกล่าวดังนี้

“การประกาศข่าวประเสริฐ การสร้างสาวก และการทำพันธกิจในคริสตจักร โดยเพิ่มการเข้าสู่สังคมมากขึ้น ในด้านความช่วยเหลือและเป็นประโยชน์ต่อชุมชน (สังคมสงเคราะห์)” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1)

“สร้างความร่วมมือกับผู้อื่น ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ รู้จักพันธกิจการอภิบาล การถ่ายทอดพระคัมภีร์ การสื่อสารพระกิตติคุณ การดูแลและสร้างสาวก” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2)

“สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถนำศาสนศาสตร์มาประยุกต์ใช้ให้ใกล้ตัวมากขึ้น” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3)

ด้านที่ 10 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล คุณลักษณะ

บัณฑิตอันพึงประสงค์ของหลักสูตรสามารถคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล เข้าใจกระบวนการ ของงานวิจัยและสามารถนำไปปรับใช้ก่อให้เกิด ประโยชน์ เพื่อการพัฒนาแก้ปัญหาของคริสต จักร พัฒนาคณะ พัฒนาพันธกิจและพัฒนา ชุมชนได้อย่างเหมาะสม ตามตัวอย่างคำกล่าว ดังนี้

“สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล ได้” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1)

“เข้าใจกระบวนการของงานวิจัย เพื่อ พัฒนาแก้ปัญหาของคริสตจักร การพัฒนาคณะ พัฒนาพันธกิจและพัฒนาชุมชน” (ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2)

“นำกระบวนการวิจัย มาพัฒนากิจกรรม มีการคิด วิเคราะห์ สามารถปรับใช้ก่อให้เกิด ประโยชน์ได้” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3)

ด้านที่ 11 ความสามารถในการคิดและวิเคราะห์ปัญหา คุณลักษณะ บัณฑิตอันพึงประสงค์ของหลักสูตรมีกระบวนการ การคิด มองเห็นปัญหา ตอบเหตุผลได้ โดยมีการวิเคราะห์ แยกแยะ ประเมินแต่ละประเด็น ปัญหาและนำไปประยุกต์ใช้ รวมถึงนำเสนอ ข้อมูลได้อย่างเหมาะสม ตามตัวอย่างคำกล่าว ดังนี้

“สามารถจับประเด็น และนำเสนอ ข้อมูลได้อย่างมีระบบ” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1)

“มีกระบวนการคิด มองเห็นปัญหา ตอบเหตุผลได้ โดยมีการวิเคราะห์ แยกแยะ ประเมินแต่ละประเด็น และเลือกนำไปประยุกต์ ใช้ได้” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2)

“มีความสามารถในการตอบคำถามและ ให้เหตุผลได้อย่างชัดเจน” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3)

ด้านที่ 12 มีความเข้าใจระบบของ องค์กรและสามารถบริหารจัดการพันธกิจใน คริสตจักรได้ คุณลักษณะบัณฑิตอันพึงประสงค์ ของหลักสูตรมีความเข้าใจระบบขององค์กร เข้าใจภาพรวมของโครงสร้างองค์กรและมี ทักษะในการบริหารจัดการ การทำงานร่วมกับ องค์กร ไม่แสวงหาผลกำไร มุ่งเน้นการพัฒนา บุคคล สามารถบริหารจัดการและให้ความช่วยเหลือคนอื่นได้ ตามตัวอย่างคำกล่าวดังนี้

“มีความเข้าใจระบบขององค์กร และมี ทักษะในการบริหารจัดการ การทำงานร่วมกับ องค์กร” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1)

“เข้าใจภาพรวมของโครงสร้างองค์กร” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2)

“ไม่แสวงหาผลกำไร มุ่งเน้นการพัฒนา บุคคล สามารถบริหารจัดการโดยให้คนเป็น ศูนย์กลาง และให้ความช่วยเหลือคนอื่น” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3)

ด้านที่ 13 ความสามารถในการให้ ความช่วยเหลือแก่สังคมได้อย่างเป็นรูปธรรม คุณลักษณะบัณฑิตอันพึงประสงค์ของหลักสูตร

สามารถวางแผน ร่วมดำเนินการ ทำงานร่วมกับชุมชนได้และการให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การสอนดนตรี การสอนความรู้ด้านภาษาต่างๆ เป็นต้น ตามตัวอย่างคำกล่าวดังนี้

“การช่วยเหลือสังคมอย่างเป็นรูปธรรม” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1)

“สามารถวางแผน ร่วมดำเนินการ ทำงานร่วมกับชุมชนได้ เช่น การสอนดนตรี การสอนความรู้ด้านภาษาต่างๆ การให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชน” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2)

“รับใช้ชุมชน ช่วยเหลือสังคม เช่น การสอนดนตรีในชุมชน การนำความสามารถของตนเองไปใช้ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อชุมชนได้” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3)

ด้านที่ 14 การร่วมอนุรักษ์และสืบสานศิลปวัฒนธรรมคริสเตียน คุณลักษณะบัณฑิต อันพึงประสงค์ของหลักสูตรเห็นคุณค่าและร่วมอนุรักษ์ การสืบสานศิลปวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับคริสเตียน เช่น ด้านดนตรีท้องถิ่น บทเพลงคริสเตียน การขับร้อง บทเพลงประสานเสียง การใช้ภาษาท้องถิ่น เพื่อประยุกต์ใช้ในการทำงานร่วมกับชุมชนท้องถิ่นต่อไป ตามตัวอย่างคำกล่าวดังนี้

“เห็นคุณค่าและร่วมอนุรักษ์ และสืบสานศิลปและวัฒนธรรม สามารถสื่อสารและสร้างความร่วมมือกับชุมชนได้” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1)

“ส่งเสริมให้เคารพในสถาบันพระมหากษัตริย์ การสืบสานด้านดนตรีท้องถิ่น บทเพลงคริสเตียน การขับร้อง บทเพลงประสานเสียง การใช้ภาษาท้องถิ่น เพื่อประยุกต์ใช้ในการทำงานร่วมกับชุมชนท้องถิ่นต่อไป” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2)

“ร่วมสืบสานศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่น” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3)

ด้านที่ 15 การมีความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ มีจิตอาสา เป็นผู้นำฝ่ายจิตวิญญาณ และการจัดการทางการเงิน คุณลักษณะบัณฑิต อันพึงประสงค์ของหลักสูตรเป็นผู้คิดริเริ่มสิ่งที่ดีและเป็นผู้นำฝ่ายจิตวิญญาณ การเป็นผู้นำที่โดดเด่น และให้บริการผู้อื่น การให้เกียรติผู้อื่น โดยให้ความสำคัญกับทุกกลุ่มและอยู่ร่วมกัน เพื่อพัฒนาทั้งและกันได้ รวมถึงมีความสามารถบริหารจัดการทางการเงินของตนเองได้ดี ตามตัวอย่างคำกล่าวดังนี้

“การให้เกียรติผู้อื่น ไม่ดูถูกผู้อื่นอย่างจริงจัง โดยให้สิทธิเท่าเทียมกัน ให้ความสำคัญกับทุกกลุ่มและ อยู่ร่วมกันเพื่อพัฒนาทั้งและกัน” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1)

“1) การทำงานร่วมกับชุมชนที่มีความแตกต่างทางความเชื่อได้ ช่วยเหลือชุมชน 2) การบริหารจัดการทางการเงินของตนเองได้ดี เพื่อจะสามารถดูแลตนเองในวัยเกษียณได้ 3) การพัฒนาผู้อื่น การช่วยเหลือผู้อื่น ถ้ายทอดผู้อื่น” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2)

“1) การเป็นผู้นำที่โดดเด่น มีบุคลิกที่ดึงดูดผู้คน และให้บริการผู้อื่น 2) เป็นผู้คิดริเริ่มสิ่งที่ดี 3) เป็นผู้นำฝ่ายจิตวิญญาณ” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่พบว่าคุณลักษณะบัณฑิตอันพึงประสงค์หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคริสตศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน มีทั้งหมด 15 ด้าน โดยมีจำนวน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 3 ความสามารถในการนำความรู้ในพระคัมภีร์มาใช้เพื่อเกิดประโยชน์ ด้านที่ 4 ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ด้านที่ 5 ความสามารถในการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านที่ 10 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล ด้านที่ 11 ความสามารถในการบวกราคิดและวิเคราะห์ปัญหา ด้านที่ 13 ความสามารถในการให้ความช่วยเหลือแก่สังคมได้อย่างเป็นรูปธรรม และด้านที่ 15 การมีความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ มีจิตอาสาเป็นผู้นำฝ่ายจิตวิญญาณ และการจัดการทางการเงิน มีความสอดคล้องตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ของคุณวุฒิระดับปริญญาตรี (คณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552) และประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องมาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ. 2561 (กระทรวงศึกษาธิการ,

2561) รวมถึงผลงานวิจัยของพัชรา เอี่ยมกิจการ สบายใจ, ญัฐกร สงคราม และอัครงค์ เมฆโหรา (2561) ที่กล่าวว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรควรมีคุณลักษณะตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งนี้มีจำนวน 8 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 ความรัก ความซื่อสัตย์ ด้านที่ 2 การนำความรู้เฉพาะสาขาวิชามาใช้กับการปฏิบัติพันธกิจคริสเตียน ด้านที่ 6 สามารถนำความรู้และทักษะที่สัมพันธ์กับคริสตจักรมาใช้เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาได้ ด้านที่ 7 การนำความรู้ด้านคริสตศาสนศาสตร์หรือบริบทพระคริสตธรรมคัมภีร์มาประยุกต์ใช้เพื่อเกิดผลงานที่สร้างสรรค์ได้ ด้านที่ 8 การเคารพกฎหมายและการดำเนินชีวิตตามหลักจริยธรรมคริสเตียน ด้านที่ 9 ความสามารถในการปฏิบัติพันธกิจคริสเตียนในคริสตจักรได้ ด้านที่ 12 มีความเข้าใจระบบขององค์กรและสามารถบริหารจัดการพันธกิจในคริสตจักรได้ และด้านที่ 14 การร่วมอนุรักษ์และสืบสานศิลปะวัฒนธรรมคริสเตียน ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่เฉพาะเจาะจง โดยเป็นไปตามที่

กำหนดไว้ในมาตรฐานผลการเรียนรู้ของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคริสตศาสนศาสตร์ อีกทั้งหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคริสตศาสนศาสตร์ มุ่งสร้างนักศึกษาในแบบ “รักและบริการ” และจัดการเรียนการสอนที่มีเนื้อหาสอดคล้องตามหลักคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์ การส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การบริหารจัดการคริสตจักร มีความสามารถในการสอนอธิบายพระคัมภีร์ การเทศนา การประกาศพระกิตติคุณ การอภิบาล และทักษะด้านดนตรี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเวรดิทธรณ์ รอบคอบ และคณะ (2562) ที่กล่าวในคุณลักษณะของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาคาทอลิกประเทศไทย องค์กรประกอบที่ 1 คือ ความเชื่อและศรัทธาในการสร้างสันติภาพด้วยข้อเท็จจริง มีความเชื่อ ศรัทธาในความจริง ยอมรับความแตกต่างและเคารพเสรีภาพทางความคิด รวมถึงการยินดีในความสำเร็จ และสอดคล้องกับปรเมศวร์ ชะรอยนุช และกรรณิการ์ สัจกุล (2558) ที่กล่าวว่า การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ให้สมบูรณ์ตามแบบของพระเยซูคริสต์ ที่มีความเจริญเติบโตในด้านร่างกาย และสติปัญญา มีคุณธรรม จริยธรรม รวมถึงมีความสามารถในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างมีความสุข

สอดคล้องตามหลักคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์และการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นพัฒนาชีวิตจิตวิญญาณของนักศึกษา ผ่านทางการจัดกิจกรรมทั้งทางด้านวิชาการ และด้านชีวิตจิตวิญญาณ เช่น การอธิษฐาน การอ่านพระคัมภีร์ การเข้าร่วมการนมัสการ เป็นต้น (สกุณี เกรียงชัยพร และสาณูรักษ์ ฟองวาริน, 2560) ซึ่งการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณธรรมตามหลักคำสอนในพระคริสตธรรมคัมภีร์เป็นการจัดการศึกษาที่มาจากความเชื่อของคริสต์ศาสนานิกายโปรเตสแตนต์ที่ยึดถือพระคริสตธรรมคัมภีร์เป็นสิ่งสำคัญ โดยการเรียนรู้คำสอนและน้ำพระทัยของพระเจ้าผ่านการอ่านพระคัมภีร์ และการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ให้สมบูรณ์ตามแบบของพระเยซูคริสต์ ที่มีความเจริญเติบโตในด้านร่างกาย และในสติปัญญา มีคุณธรรม จริยธรรม รวมถึงมีความสามารถในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างมีความสุข (ปรเมศวร์ ชะรอยนุช และกรรณิการ์ สัจกุล, 2558) ซึ่งคุณลักษณะในแต่ละด้านมีความสำคัญต่อการพัฒนานักศึกษาให้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ ตลอดจนสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมได้ (ณัฐนันท์ ประสีระเตสัง และณัฐ ประสีระเตสัง, 2561)

การศึกษาคุณลักษณะบัณฑิตอันพึงประสงค์ของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคริสตศาสนศาสตร์ (หลักสูตรปรับปรุง 2560) มหาวิทยาลัยคริสเตียน

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะบัณฑิตอันพึงประสงค์ของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคริสตศาสนศาสตร์ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) มีทั้งหมด 15 ด้าน ที่ครอบคลุมมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดและคุณลักษณะบัณฑิตตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีรายละเอียดดังนี้

ด้านที่ 1 ความรัก ความซื่อสัตย์

ด้านที่ 2 การนำความรู้เฉพาะสาขาวิชา มาใช้กับการปฏิบัติพันธกิจคริสเตียน

ด้านที่ 3 ความสามารถในการนำความรู้ในพระคัมภีร์มาใช้เพื่อเกิดประโยชน์

ด้านที่ 4 ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

ด้านที่ 5 ความสามารถในการสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ด้านที่ 6 สามารถนำความรู้และทักษะที่สัมพันธ์กับคริสตจักรมาใช้เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาได้

ด้านที่ 7 การนำความรู้ด้านคริสตศาสนศาสตร์หรือบริบทพระคริสตธรรมคัมภีร์มาประยุกต์ใช้เพื่อเกิดผลงานที่สร้างสรรค์ได้

ด้านที่ 8 การเคารพกฎหมายและการดำเนินชีวิตตามหลักจริยธรรมคริสเตียน

ด้านที่ 9 ความสามารถในการปฏิบัติพันธกิจคริสเตียนในคริสตจักรได้

ด้านที่ 10 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล

ด้านที่ 11 ความสามารถในการระบวงารคิดและวิเคราะห์ปัญหา

ด้านที่ 12 มีความเข้าใจระบบขององค์กรและสามารถบริหารจัดการพันธกิจในคริสตจักรได้

ด้านที่ 13 ความสามารถในการให้ความช่วยเหลือแก่สังคมได้อย่างเป็นรูปธรรม

ด้านที่ 14 การร่วมอนุรักษ์และสืบสานศิลปวัฒนธรรมคริสเตียน

ด้านที่ 15 การมีความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ มีจิตอาสา เป็นผู้นำฝ่ายจิตวิญญาณและการจัดการทางการเงิน

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551 – 2565). http://www.qa.ku.ac.th/photo_forweb/new%20web/education/docedu/d9.pdf
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). มาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ. 2561. <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2561/E/199/T19.PDF>
- คณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และแนวทางการปฏิบัติ. <http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/news/FilesNews/FilesNews3/News328072552.pdf>
- คณะคริสตศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน. (2560). หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา คริสตศาสนศาสตร์ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560). (อัดสำเนา)
- ณัฐนันท์ ประสิทธิ์เตสัง, และณัฐ ประสิทธิ์เตสัง. (2561). ความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตต่อคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ สาขาเทคโนโลยีการจัดการอุตสาหกรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. จาก <http://dspace.bru.ac.th/xmlui/handle/123456789/3916?show=full>
- พัชรา เอี่ยมกิจการ สบายใจ, ณัฐกร สงคราม, และอัมรงค์ เมฆโหรา. (2561). รูปแบบการสื่อสารที่ส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. วารสารเกษตรพระจอมเกล้า, 36(1), 132-143.
- ปรเมศวร์ ชะรอยนุช, และกรรณิการ์ สัจกุล. (2558). การศึกษาแนวคิดในการพัฒนามนุษย์ตามแนวคริสต์ศาสนานิกายโปรเตสแตนต์. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา, 10(2), 519-533.
- เรวดีทรรศน์ รอบคอบ, อัชมา ชื่นบุญ, ชุตติมา แสงดารารัตน์, อภิสิตี กฤษเจริญ, ศรีญญู พงศ์ประเสริฐสิน, และจิตร สิทธิอมร. (2562). การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจของคุณลักษณะของนักศึกษาใน 4 สถาบันอุดมศึกษาคาทอลิกในประเทศไทย ตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก. วารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม, 11(1), 76-96.

การศึกษาคุณลักษณะบัณฑิตอันพึงประสงค์ของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคริสตศาสนศาสตร์ (หลักสูตรปรับปรุง 2560) มหาวิทยาลัยคริสเตียน

สกุณี เกรียงชัยพร, และสาณูรักษ์ ฟองวาริน. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างวินัยฝ่ายจิตวิญญาณ กับความฉลาดทางจิตวิญญาณของนักศึกษาในสถาบันคริสต์ศาสนศาสตร์: กรณีศึกษา วิทยาลัยพระคริสต์ธรรมแมคกิลวารี และสถาบันกรุงเทพคริสตศาสนศาสตร์. วารสาร วิชาการวิทยาลัยแสงธรรม, 9(2), 117-129.

สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2561). แผนอุดมศึกษาระยะยาว 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580). <http://www.mua.go.th/users/bpp/main/download/plan/plan20yrs.pdf>.